

Số: 215 /BC-LHH

Bắc Giang, ngày 12 tháng 9 năm 2022

BÁO CÁO

Kết quả tư vấn, phản biện dự thảo “Đề án phục dựng con đường Hoàng dương Phật pháp của các Phật tử Phật giáo Trúc Lâm Yên Tử, giai đoạn 2022-2030”

Căn cứ Quyết định số 05/2021/QĐ-UBND ngày 15/03/2021 của UBND tỉnh quy định hoạt động tư vấn, phản biện và giám định xã hội của Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh; Công văn số 24/UBND- KGVX ngày 05/01/2022 của Chủ tịch UBND tỉnh về giao nhiệm vụ tư vấn, phản biện năm 2022; Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh đã thành lập Hội đồng tư vấn, phản biện gồm các chuyên gia, nhà khoa học ở Trung ương như: Nhà sử học Dương Trung Quốc, Phó Chủ tịch Hội Khoa học lịch sử Việt Nam; TS. Hoàng Thị Hoa, nguyên Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội; PGS.TS Nguyễn Thị Phương Châu, Viện trưởng Viện nghiên cứu văn hóa, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam; TS. Phí Vĩnh Tường, Quyền Viện trưởng, Viện Kinh tế và Chính trị thế giới, Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam; TS. Hoàng Thị Diệp, Nguyên Phó Tổng cục trưởng Tổng cục Du lịch; TS. Nguyễn Văn Phong, Học viện Trần Nhân Tông và một số chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý trong tỉnh tham gia tư vấn, phản biện dự thảo “Đề án phục dựng con đường Hoàng dương Phật pháp của các Phật tử Phật giáo Trúc Lâm Yên Tử, giai đoạn 2022-2030” (gọi tắt là Đề án), kết quả nhận xét và kiến nghị như sau:

I. NHẬN XÉT CHUNG

Đề án phục dựng con đường Hoàng dương Phật pháp của các Phật tử Phật giáo Trúc Lâm Yên Tử, giai đoạn 2022-2030 đã cơ bản bám sát định hướng theo Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/01/2017 của Bộ Chính trị về phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn; Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2030 được phê duyệt tại Quyết định số 147/QĐ-TTg 2020 ngày 22/01/2020 của Thủ tướng Chính phủ; Nghị quyết số 112-NQ/TU ngày 15/6/2021 của Tỉnh ủy về phát triển du lịch giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030; Quyết định số 2339/QĐ-UBND ngày 18/11/2021 của UBND tỉnh về phê duyệt đề

cương, nhiệm vụ và dự toán chi tiết xây dựng Đề án; việc ban hành Đề án là rất cần thiết.

Tuy nhiên, phạm vi nghiên cứu, không gian, mục tiêu của Đề án chưa được xác định rõ; tên Đề án không thống nhất với nội dung; Đề án còn thiếu cơ sở khoa học, tính thuyết phục chưa cao; việc kế thừa các kết quả nghiên cứu đã có, các quy hoạch có liên quan và khai thác yếu tố văn hóa đa dạng, lễ hội truyền thống... chưa được quan tâm đúng mức; các giải pháp thiếu cụ thể, chưa có tính khả thi cao; chất lượng chưa bảo đảm được theo yêu cầu, cần có thời gian tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện Đề án.

II. Ý KIẾN TƯ VẤN, PHẢN BIỆN CỤ THỂ

1. Về kết cấu, nội dung tổng thể của Đề án

- Kết cấu của Đề án, ngoài phần mở đầu, kết luận và kiến nghị, nên bố cục Đề án thành 3 phần chính: thực trạng; nội dung Đề án; giải pháp và tổ chức thực hiện Đề án.

- Cần xác định rõ phạm vi nghiên cứu, không gian, mục tiêu của Đề án; thống nhất phạm vi vấn đề cần giải quyết để xây dựng nội dung của Đề án cho sát thực. Nội dung của Đề án cần đáp ứng được yêu cầu: định vị được toàn bộ con đường và các điểm chính của tuyến đường để đầu tư phát triển thành điểm du lịch; định hướng các sản phẩm du lịch văn hóa tâm linh gắn với con đường; lộ trình phục dựng các chùa, di tích di tích của tuyến đường để tái hiện tổng thể con đường.

- Nội dung Đề án cần bám sát Quy hoạch khu du lịch tâm linh - sinh thái Tây Yên Tử đã được phê duyệt và các kết quả nghiên cứu đã có như: Nhật trình Yên tử, các điểm chùa, di tích trên con đường đã được xác định, sơ đồ thiên phái trúc lâm Việt Nam...; bổ sung tài liệu tham khảo để bảo đảm cơ sở khoa học của Đề án.

- Nghiên cứu Tên của Đề án cho phù hợp với phạm vi, mục tiêu của Đề án đặt ra như: Đề án phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tâm linh theo dấu chân (hoặc con đường bộ hành) của Phật hoàng Trần Nhân Tông.

- Tên con đường cũng nên đặt tên phổ thông để các đối tượng du khách hiểu và biết đến như: con đường bộ hành của Phật hoàng Trần Nhân Tông.

- Việc xây dựng Đề án, cần phải có các tổ chức tôn giáo liên quan tham gia, nhất là Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Giáo hội Phật giáo tỉnh Bắc Giang; các chuyên gia trên từng lĩnh vực: văn hóa, di sản, tôn giáo, phật giáo, kinh tế, du lịch...; tổ chức các hội thảo khoa học theo kế hoạch (đã được phê duyệt tại Quyết định số 2339/QĐ-UBND ngày 18/11/2021 của UBND tỉnh về phê duyệt

đề cương, nhiệm vụ và dự toán chi tiết xây dựng Đề án), để các chuyên gia, nhà khoa học tham gia góp ý, hoàn thiện Đề án bảo đảm chất lượng.

- Nghiên cứu đầy đủ hành trạng, xây dựng niên biểu Tam tổ Trúc Lâm (Phật hoàng Trần Nhân Tông, Thiền sư Pháp Loa, Thiền sư Huyền Quang), nhất là những điểm chùa, di tích, nơi ghi dấu ấn của Tam tổ Trúc Lâm ở miền đất Bắc Giang, Tây Yên Tử để bổ sung cơ sở khoa học cho Đề án.

- Cần bổ sung tác động của Đề án đến kinh tế, môi trường và tác động xã hội khi triển khai Đề án; kết luận và kiến nghị của Đề án.

2. Đánh giá về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội và hiện trạng phát triển du lịch, gắn với con đường bộ hành

- Đánh giá về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội, tài nguyên du lịch, hệ thống hạ tầng cần gắn sát với không gian, con đường bộ hành của Phật hoàng Trần Nhân Tông; bổ sung đánh giá kỹ hơn về tài nguyên văn hóa.

- Cần có sự nghiên cứu tổng thể toàn bộ con đường và khảo sát kỹ lưỡng trước khi xây dựng Đề án; rà soát lại các từ ngữ, thuật ngữ, số liệu, địa danh cho chính xác; rà soát lại nội dung của các tiểu mục cho đúng với tên của từng tiểu mục.

- Bổ sung đánh giá hiện trạng về các sản phẩm, dịch vụ du lịch liên quan đến phục vụ phát triển du lịch văn hóa tâm linh của con đường bộ hành. Để có cơ sở định hướng phát triển các sản phẩm, dịch vụ còn thiếu để phục vụ du lịch văn hóa tâm linh con đường bộ hành.

3. Về định hướng phục dựng và phát triển con đường

- Quan điểm của Đề án đưa ra chưa sát, mới chỉ là yêu cầu, nội dung của Đề án chưa thể hiện được quan điểm; đề nghị chỉnh sửa bổ sung quan điểm của Đề án phát triển du lịch trên con đường bộ hành theo dấu chân Phật Hoàng phải phù hợp với quy hoạch phát triển KH-XH, định hướng phát triển du lịch; gắn với giữ gìn, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, bản sắc truyền thống của địa phương, cảnh quan thiên nhiên, bảo đảm bền vững; huy động nguồn lực xã hội hóa và giải quyết việc làm; tạo ra sản phẩm du lịch độc đáo, đặc sắc, có sức hấp dẫn, thu hút cao...

- Về mục tiêu cần xác định các mục tiêu cụ thể về kinh tế, xã hội, cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch văn hóa tâm linh của con đường bộ hành.

- Về xu hướng phát triển con đường: cần sửa thành định hướng về không gian, thị trường, sản phẩm du lịch gắn với con đường. Nghiên cứu liên kết toàn bộ con đường, bao gồm các điểm di tích của cả Hải Dương và Quảng Ninh; chú trọng gắn với các yếu tố văn hóa đa dạng, độc đáo, các lễ hội truyền thống của

Bắc Giang, tạo ra sản phẩm du lịch mới, độc đáo.

- Về đối tượng du khách cần quan tâm hướng tới các đối tượng đa dạng, phong phú, như đối tượng học sinh, sinh viên trong tỉnh, trong nước, cũng là lợi thế cần thu hút.

4. Về quy hoạch tổng thể con đường

- Xác định rõ con đường gồm: 02 tuyến bộ hành và 01 tuyến thủy hành; chú trọng khai thác tuyến sông, gắn với các điểm chùa ven sông. Nghiên cứu điểm dừng chân đầu tiên của du khách là Thiền viện Trúc lâm Phượng Hoàng trước khi du lịch bộ hành theo con đường.

- Xác định rõ các điểm nhấn của con đường bộ hành của Phật hoàng Trần Nhân Tông; ngoài điểm đầu, điểm cuối cần xác định rõ các điểm nhấn của tuyến đường như: “dấu bàn chân Phật”, “Đỉnh núi Phật Sơn”, “tuyến thủy hành” là các điểm nhấn hấp dẫn của tuyến đường, để quảng bá, khai thác, thu hút đầu tư và khách du lịch đến tham quan, chiêm ngưỡng.

- Xác định cụ thể các điểm, di tích cần phục dựng theo lộ trình, để tái hiện tổng thể con đường và các điểm chính của tuyến đường; làm rõ sự khác biệt giữa Đông và Tây Yên Tử; xác định rõ hơn vị trí quỹ đất của từng dự án, để bảo đảm tính khả thi.

- Về xây dựng câu chuyện còn đơn điệu: cần nghiên cứu, khai thác các thông tin, điểm đặc biệt, độc đáo của thân thế sự nghiệp của Phật hoàng Trần Nhân Tông; thiền phái Trúc Lâm Yên Tử; vùng đất, con người Bắc Giang; các câu chuyện về truyền thuyết của các điểm di tích của con đường; tín ngưỡng, tâm linh, phong tục tập quán của cộng đồng dân tộc sinh sống trên con đường; phát huy vai trò của Giáo hội Phật giáo trong xây dựng cốt chuyện, phát huy giá trị và “thổi hồn” cho con đường.

5. Về giải pháp thực hiện

- Nghiên cứu bổ sung các nhiệm vụ trọng tâm của Đề án như: định vị được toàn bộ con đường và các điểm chính của tuyến đường; phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tâm linh gắn với con đường; lộ trình phục dựng các chùa, điểm di tích của tuyến đường để tái hiện con đường. Xác định khâu đột phá cần thực hiện để phát triển du lịch con đường bộ hành có hiệu quả.

- Các giải pháp phải cụ thể, gắn với phục dựng và phát triển du lịch văn hóa tâm linh của con đường; quan tâm hơn đến giải pháp về truyền thông (xây dựng các ý tưởng truyền thông có sức lan tỏa mạnh; chú trọng tuyên truyền trực quan và tuyên truyền trên mạng xã hội; truyền thông đến các đối tượng; phát huy vai trò truyền thông của doanh nghiệp du lịch); giải pháp về cơ chế, chính

sách thu hút nguồn lực xã hội hóa; giải pháp về phát triển các dịch vụ, sản phẩm du lịch.

- Bổ sung phương án liên kết con đường bộ hành với các điểm du lịch khác của tỉnh. Nghiên cứu phương án hình thức di chuyển độc đáo của từng tuyến đường như: đi bộ, leo núi, thuyền, xe điện, xe ngựa... tạo sự khác biệt so với Đông Yên Tử.

6. Kinh phí thực hiện

- Các dự án đầu tư xây dựng cơ bản, cần xác định rõ hơn thứ tự ưu tiên, lộ trình thực hiện, để đáp ứng mục tiêu đặt ra, bảo đảm điều kiện sớm đưa con đường bộ hành vào khai thác. Bổ sung các dự án đầu tư các điểm nhân, tạo hấp dẫn của tuyến đường. Xem xét các nguồn vốn đầu tư đến năm 2025 có được cơ cấu vốn trong kế hoạch vốn đầu tư trung hạn hay không.

III. KIẾN NGHỊ

Đề nghị UBND tỉnh chỉ đạo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch nghiên cứu, tiếp thu ý kiến của Hội đồng tư vấn, phản biện, để hoàn thiện Nghị quyết; xem xét việc cho lùi thời gian trình UBND tỉnh để có thời gian nghiên cứu, hoàn thiện Đề án bảo đảm chất lượng và tính khả thi./.

Nơi nhận:

- TT Tỉnh ủy, UBND tỉnh (báo cáo)
- Sở Văn hóa, TT và DL;
- Văn phòng UBND tỉnh;
- Lưu TVPB, VT, CT.

**TM. BAN THƯỜNG VỤ
CHỦ TỊCH**

Trương Quang Hải